

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΗ
ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ 2019

Εξεταζόμενο αντικείμενο (Κωδικός): ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ (533)
Ημερομηνία και Ώρα εξέτασης: Πέμπτη, 5 Δεκεμβρίου 2019
15:30 - 18:30

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΙΚΟΣΙ ΔΥΟ (22) ΣΕΛΙΔΕΣ

Όλες οι απαντήσεις πρέπει να καταγραφούν στο **Τετράδιο Απαντήσεων**.
Σε κάθε απάντηση να αναγράφεται **τον αριθμό της ερώτησης**.

ΜΕΡΟΣ Α΄: Αποτελείται από 10 ερωτήσεις.
Να απαντήσετε και τις 10 ερωτήσεις.
Η κάθε ερώτηση βαθμολογείται με 4 μονάδες.

Ερώτηση 1 (Μονάδες 4)

Κατά τη διδασκαλία της ενότητας «Ο γεωγραφικός χάρτης – Πολύτιμο εργαλείο», στην Α΄ Γυμνασίου, μια μαθήτρια αναφέρει στον εκπαιδευτικό πως έχει πληροφορηθεί από το διαδίκτυο ότι υπάρχουν δύο (2) «Βόρειοι Πόλοι» και διερωτάται ποιον από τους δύο χρησιμοποιούν οι Γεωγράφοι στο σύστημα γεωγραφικών συντεταγμένων.

Ο εκπαιδευτικός, προκειμένου να λύσει την απορία της μαθήτριας, σχεδιάζει μια άσκηση πεδίου στην οποία προτίθεται να χρησιμοποιήσει εκτός από το σημείο αναφοράς και τον κατάλληλο εξοπλισμό.

Ποια από τις παρακάτω επιλογές, Α – Δ, περιέχει το ορθό ζευγάρι σημείου αναφοράς και κατάλληλου εργαλείου που θα μπορούσε ο εκπαιδευτικός να χρησιμοποιήσει προκειμένου να λύσει την απορία της μαθήτριας;

- A. Μαγνητικός Βόρειος Πόλος – Πυξίδα
- B. Μαγνητικός Βόρειος Πόλος – Συσκευή εντοπισμού θέσης (GPS)
- Γ. Γεωγραφικός Βόρειος Πόλος – Πυξίδα
- Δ. Γεωγραφικός Βόρειος Πόλος – Συσκευή εντοπισμού θέσης (GPS).

Ερώτηση 2 (Μονάδες 4)

Μετά τη διδασκαλία της ενότητας «Ο γεωγραφικός χάρτης – Πολύτιμο εργαλείο», στην Α΄ Γυμνασίου, η εκπαιδευτικός, ζήτησε από τους/τις μαθητές/τριες, στο πλαίσιο εμπέδωσης της ενότητας, να μελετήσουν την υδρόγειο σφαίρα και να εξάγουν τα συμπεράσματά τους.

Παρακάτω καταγράφονται τα συμπεράσματα, I – V, των μαθητών.

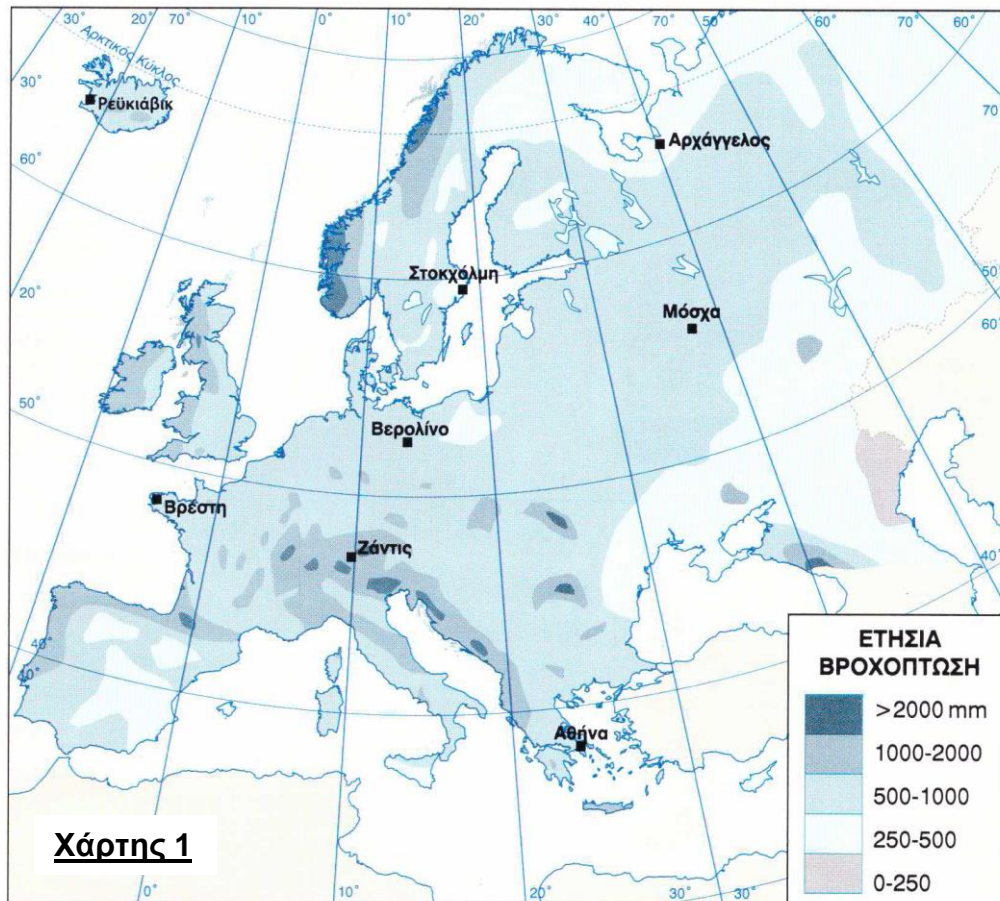
- I. Στην υδρόγειο συναντούμε δύο φορές παράλληλους με γεωγραφικό πλάτος 90°
- II. Το μήκος τόξου 1° στον ίδιο μεσημβρινό είναι μεγαλύτερο στις περιοχές των πόλων
- III. Όλοι οι παράλληλοι κύκλοι, εκτός από τον Ισημερινό, είναι ελάχιστοι κύκλοι
- IV. Γεωγραφικό στίγμα ενός σημείου είναι το σημείο τομής παράλληλου και μεσημβρινού στο σημείο αυτό
- V. Όλοι οι μεσημβρινοί αντιστοιχούν σε ημικύκλια ελάχιστων κύκλων.

Ποιος από τους παρακάτω συνδυασμούς, Α – Δ, δίνει δύο (2) συμπεράσματα των μαθητών που είναι λανθασμένα;

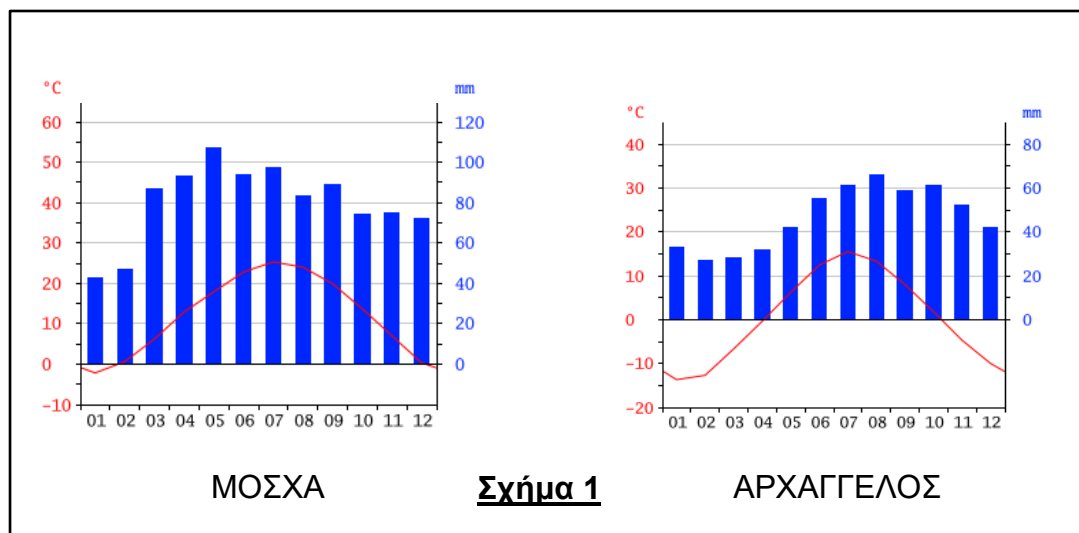
- A. I, II
- B. II, III
- Γ. II, V
- Δ. IV, V.

Ερώτηση 3 (Μονάδες 4)

Ο εκπαιδευτικός καλεί τους/τις μαθητές/τριες της Β΄ Γυμνασίου, στο πλαίσιο της υποενότητας «Το κλίμα και οι ζώνες βλάστησης της Ευρώπης», να μελετήσουν το κλίμα οκτώ (8) ευρωπαϊκών πόλεων οι οποίες φαίνονται στον πιο κάτω Χάρτη 1.

Μια ομάδα μαθητών μελετά τα κλιματογράμματα δύο (2) ρωσικών πόλεων, Μόσχας και Αρχαγγέλου (Σχήμα 1).

Μελετώντας τα δύο (2) αυτά κλιματογράμματα, στο Σχήμα 1, οι μαθητές κατέληξαν στο ορθό συμπέρασμα ότι Μόσχα και Αρχάγγελος έχουν διαφορετικό τύπο κλίματος.

Ο εκπαιδευτικός θέλοντας να βοηθήσει τους μαθητές του να κατανοήσουν τους παράγοντες για τους οποίους η Μόσχα και ο Αρχάγγελος έχουν διαφορετικό κλίμα, σκέφτηκε να τους δώσει τρεις (3) από τους πιο κάτω παράγοντες, I – V, που συμβάλλουν στη διαμόρφωση του κλίματος μιας περιοχής.

- I. Θαλάσσια ρεύματα
- II. Άνεμοι
- III. Γεωγραφικό πλάτος
- IV. Υψόμετρο
- V. Απόσταση από τη θάλασσα.

Ποιος από τους παρακάτω συνδυασμούς, Α – Δ, περιέχει τους τρεις (3) απαραίτητους παράγοντες που εξηγούν γιατί η Μόσχα και ο Αρχάγγελος έχουν διαφορετικό κλίμα;

- A. II, III, IV
- B. I, II, III
- Γ. II, III, IV
- Δ. I, II, V.

Ερώτηση 4 (Μονάδες 4)

Η εκπαιδευτικός, στο πλαίσιο της ενότητας «Ο γεωγραφικός χάρτης – Πολύτιμο εργαλείο», στην Α΄ Γυμνασίου, προτίθεται να εξηγήσει στους/στις μαθητές/τριές της ότι μπορούμε να υπολογίσουμε, κατά προσέγγιση, το γεωγραφικό μήκος μιας περιοχής από την τοπική ώρα.

Για τον λόγο αυτό η εκπαιδευτικός έχει συντάξει τις πιο κάτω προτάσεις:

- I. Όλα τα σημεία που βρίσκονται στον ίδιο μεσημβρινό έχουν την ίδια τοπική ώρα
- II. Οι μεσημβρινοί που βρίσκονται ανατολικά του Γκρήνουιτς χαρακτηρίζονται ως ανατολικοί και οι μεσημβρινοί που βρίσκονται δυτικά, ως δυτικοί
- III. Οι περιοχές που διαφέρουν κατά 1° , ως προς το γεωγραφικό πλάτος, έχουν διαφορά ώρας κατά 4' (τέσσερα λεπτά της ώρας)
- IV. Η Γη περιφέρεται γύρω από τον Ήλιο
- V. Η Γη περιστρέφεται με κατεύθυνση από Δυτικά προς Ανατολικά.

Ποιος συνδυασμός από τους παρακάτω, Α – Δ, περιέχει προτάσεις που θα βοηθήσουν τους/τις μαθητές/τριες να υπολογίσουν, κατά προσέγγιση, το γεωγραφικό μήκος μιας περιοχής από την τοπική ώρα;

- A. II, III, IV
B. I, II, III
Γ. II, III, IV
Δ. I, II, V.

Ερώτηση 5 (Μονάδες 4)

Στο πλαίσιο της διδασκαλίας της ενότητας «Ο γεωγραφικός χάρτης – Πολύτιμο εργαλείο», στην Α΄ Γυμνασίου, ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους/στις μαθητές/τριές του τον πιο κάτω Χάρτη 2 και τον παρακάτω Πίνακα 1.

Πίνακας 1	
Νησιά	Έκταση
Γροιλανδία	2,130,800 Km ²
Αυστραλία	7,692,024 km ²

Οι μαθητές παρατηρούν στον χάρτη ότι η Γροιλανδία παρουσιάζεται μεγαλύτερη σε έκταση από την Αυστραλία και ισχυρίζονται ότι τα δεδομένα του Πίνακα 1 που τους έδωσε ο εκπαιδευτικός είναι λανθασμένα.

Ο εκπαιδευτικός προκειμένου να διορθώσει την παρανόηση/εναλλακτική ιδέα των μαθητών/τριών σκοπεύει να τους παρουσιάσει τις παρακάτω διευκρινήσεις, I – IV.

- I. Τα χαρακτηριστικά της γήινης επιφάνειας είναι δύσκολο να αποτυπωθούν ορθά σε μια επίπεδη επιφάνεια, όπως είναι ο χάρτης, και για τον λόγο αυτό όσο απομακρυνόμαστε από τον Ισημερινό τόσο οι περιοχές εμφανίζουν μεγαλύτερη παραμόρφωση και αυξημένη έκταση σε σχέση με την πραγματικότητα
- II. Τα χαρακτηριστικά της γήινης επιφάνειας είναι δύσκολο να αποτυπωθούν ορθά σε μια επίπεδη επιφάνεια, όπως είναι ο χάρτης, και για τον λόγο αυτό κάποιες περιοχές, ανάλογα με τη θέση τους, κατά την αποτύπωσή τους εμφανίζονται με διαφορετική έκταση και σε διαφορετική θέση σε σχέση με την πραγματικότητα
- III. Τα χαρακτηριστικά της γήινης επιφάνειας είναι δύσκολο να αποτυπωθούν ορθά σε μια επίπεδη επιφάνεια, όπως είναι ο χάρτης, και για τον λόγο αυτό κάποιες περιοχές, ανάλογα με τη θέση τους, κατά την αποτύπωσή τους εμφανίζονται με μεγαλύτερη ακρίβεια, ως προς την έκταση τους, ανάλογα με τη θέση στην οποία αποτυπώνονται
- IV. Τα χαρακτηριστικά της γήινης επιφάνειας είναι δύσκολο να αποτυπωθούν ορθά σε μια επίπεδη επιφάνεια, όπως είναι ο χάρτης, και για τον λόγο αυτό κάποιες περιοχές, που είναι μείζονος σημασίας αποτυπώνονται με μεγαλύτερη ακρίβεια ως προς το εμβαδόν, τη μορφή και τις αποστάσεις μεταξύ τους.

Ποιες από τις παρακάτω επιλογές, Α – Δ, περιέχει την/τις διευκρίνηση/διευκρινήσεις που είναι δυνατόν να βοηθήσει/ουν τον εκπαιδευτικό να ανασκευάσει την παρανόηση των μαθητών/τριών του;

- A. I, II, IV
- B. III, IV
- Γ. III
- Δ. I.

Ερώτηση 6 (Μονάδες 4)

Η εκπαιδευτικός αφού έχει ολοκληρώσει την υποενότητα «Το κλίμα και οι ζώνες βλάστησης της Ευρώπης», της Β΄ Γυμνασίου, αναθέτει στις τέσσερις ομάδες των μαθητών/τριών του τμήματος την παρακάτω δραστηριότητα:

Κάθε ομάδα έχει στα χέρια της από μια καρτέλα με το όνομα ενός διαφορετικού τύπου κλίματος (βλ. Πίνακας 2). Στη συνέχεια, η κάθε ομάδα καλείται να επιλέξει μία δεύτερη καρτέλα που να περιγράφει τον τύπο κλίματος που της έχει δοθεί (βλ. Πίνακας 3). Σε ένα επόμενο βήμα η κάθε ομάδα καλείται να επιλέξει μια τρίτη καρτέλα που παρουσιάζει και περιγράφει τον τύπο βλάστησης (βλ. Εικόνα 1).

Σκοπός είναι η κάθε ομάδα να επιλέξει ορθά, με βάση την πρώτη καρτέλα (με τον τύπο κλίματος), τη δεύτερη και τρίτη καρτέλα που αφορούν στην περιγραφή του τύπου κλίματος και τύπου βλάστησης, αντίστοιχα.

Πίνακας 2		
A/A	ΟΝΟΜΑ ΟΜΑΔΑΣ	ΟΝΟΜΑ ΤΥΠΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΚΑΡΤΕΛΑ
1.	ΟΜΑΔΑ 1	Κλίμα ΩΚΕΑΝΙΟ
2.	ΟΜΑΔΑ 2	Κλίμα ΣΤΕΠΠΑΣ
3.	ΟΜΑΔΑ 3	Κλίμα ΟΡΕΙΝΟ
4.	ΟΜΑΔΑ 4	Κλίμα ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ

Πίνακας 3	
A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΥΠΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ
1.	Θερμά καλοκαίρια και ψυχροί χειμώνες - Λίγες ή καθόλου βροχές
2.	Πολύ χαμηλές θερμοκρασίες - Το υψόμετρο επηρεάζει το κλίμα
3.	Ψυχροί χειμώνες - Ήπια και θερμά καλοκαίρια
4.	Πολύ ψυχροί και μεγάλης διάρκειας χειμώνες - Δροσερά καλοκαίρια
5.	Ήπιοι χειμώνες - Δροσερά καλοκαίρια

Εικόνα 1

Εύκρατα Λιβάδια

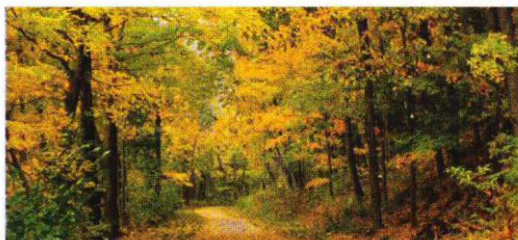
Αποτελούνται από ένα πλούσιο μείγμα χορταριού και πλατύφυλλων δέντρων πάνω στα πιο εύφορα εδάφη του κόσμου (πολλά έχουν μετατραπεί σε γεωργικά εδάφη). Τα γόνιμα αυτά εδάφη βρίσκονται κυρίως στις ανατολικές πεδιάδες των Η.Π.Α., στη Ν. Αμερική (Πάμπας), στην Ουκρανία και Ρωσία.

Τούνδρα

Πολύ περιορισμένη βλάστηση λόγω των πολύ χαμηλών θερμοκρασιών (μακροί παγωμένοι χειμώνες και σύντομα ψυχρά καλοκαίρια).

Εύκρατα Δάση

Κυριαρχούν τα φυλλοβόλα πλατύφυλλα δέντρα που αλλάζουν χρώμα το φθινόπωρο και γίνονται πορτοκαλοκίτρινα. Αυτό οφείλεται στις αλλαγές των εποχών που χαρακτηρίζουν την Εύκρατη Ζώνη.

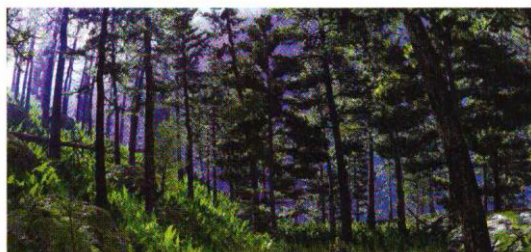
Στέππα

Απέραντες ξηρές εκτάσεις με συστάδες χλόης και ελάχιστους ξηροφυτικούς θάμνους λόγω της έλλειψης ή της εξαιρετικά χαμηλής βροχόπτωσης. Υποδιαιρείται στη ψυχρή στέππα (Νοτιο-δυτική Ρωσία, Η.Π.Α. και Παταγωνία) και την υποτροπική στέππα (Μεσόγειος, Καλιφόρνια και Αυστραλία).

Δάση Κωνοφόρων (Τάιγκα)

Τα μεγάλα δάση Κωνοφόρων (Τάιγκα) είναι καταπράσινα ολόχρονα με κώνους και βελόνες αντί φύλλα.

Ποια από τις παρακάτω επιλογές, Α – Δ, αναφέρεται στη μοναδική Ομάδα που έκανε λανθασμένη επιλογή από τον Πίνακα 3 και Εικόνα 1;

- A. ΟΜΑΔΑ 1: Κλίμα ΩΚΕΑΝΙΟ, Ήπιοι χειμώνες - Δροσερά καλοκαίρια, Εύκρατα Δάση
- B. ΟΜΑΔΑ 2: Κλίμα ΣΤΕΠΠΑΣ, Θερμά καλοκαίρια και ψυχροί χειμώνες - Λίγες ή καθόλου βροχές, Εύκρατα Λιβάδια
- Γ. ΟΜΑΔΑ 3: Κλίμα ΟΡΕΙΝΟ, Πολύ χαμηλές θερμοκρασίες - Το υψόμετρο επηρεάζει το κλίμα, Δάση κωνοφόρων
- Δ. ΟΜΑΔΑ 4: Κλίμα ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ, Ψυχροί χειμώνες - Ήπια και θερμά καλοκαίρια, Εύκρατα Λιβάδια.

Ερώτηση 7 (Μονάδες 4)

Ο εκπαιδευτικός, στο πλαίσιο της ενότητας «Παγκοσμιοποίηση», στη Β΄ Γυμνασίου, προτίθεται να ιεραρχήσει χρονικά τις παρακάτω δραστηριότητες, I – IV, προκειμένου οι μαθητές/τριές του, σύμφωνα με τον Δείκτη Επιτυχίας 5.3., να μπορούν να «*αναλύουν τη γεωγραφία της παγκοσμιοποίησης στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα παραγωγής στο πλαίσιο της ΕΕ*».

- I. Προβολή βίντεο για την ερμηνεία του όρου «παγκοσμιοποίηση»
- II. Επεξήγηση πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων της παγκοσμιοποίησης
- III. Συσχέτιση τομέων παραγωγής με την παγκοσμιοποίηση χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες
- IV. Επεξήγηση του όρου «αλυσίδα τροφοδοσίας».

Ποιος συνδυασμός από τους παρακάτω, Α – Δ, περιέχει σε ορθή χρονική ιεράρχηση τις δραστηριότητες I – IV, ώστε οι μαθητές/τριες, να μπορούν να κατακτήσουν τον πιο πάνω Δείκτη Επιτυχίας 5.3;

- A. I → IV → III → II
- B. III → I → II → IV
- Γ. I → II → III → IV
- Δ. II → IV → III → I.

Ερώτηση 8 (Μονάδες 4)

Η εκπαιδευτικός, στο πλαίσιο της υποενότητας «*Μεταποίηση: Βιομηχανία και Βιοτεχνία*», στη Β΄ Γυμνασίου, προτίθεται να εξηγήσει στους μαθητές/τριές της τις προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη μιας οικονομικά βιώσιμης βιομηχανικής μονάδας.

Για τον σκοπό αυτό έχει καταγράψει τις πιο κάτω προϋποθέσεις:

- I. Απαραίτητο κεφάλαιο επένδυσης
- II. Διαθέσιμες πρώτες ύλες
- III. Απόσταση από το πλησιέστερο αστικό κέντρο
- IV. Απαραίτητες κτηριακές εγκαταστάσεις και τεχνολογικός εξοπλισμός
- V. Ενεργειακές πηγές
- VI. Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
- VII. Εργατικό δυναμικό με την απαραίτητη τεχνογνωσία
- VIII. Δίκτυα μεταφορών.

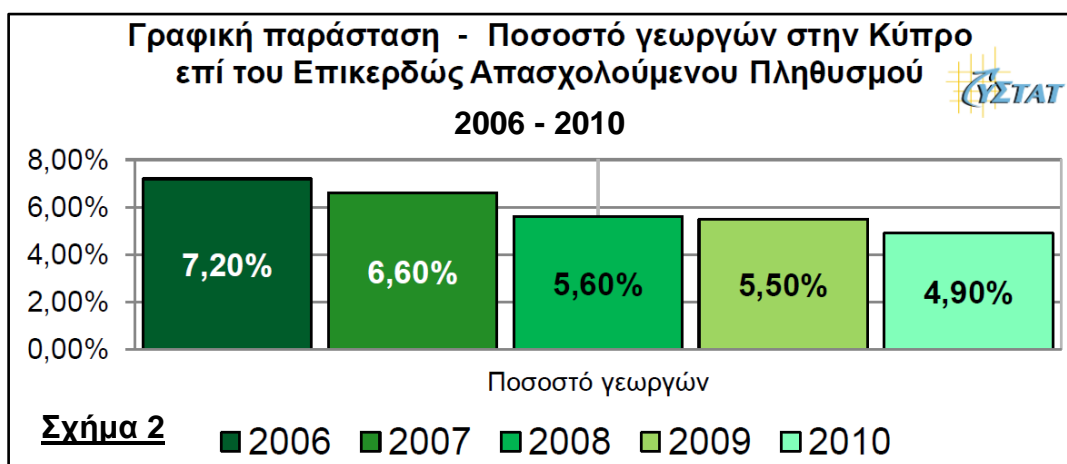
Ποιος συνδυασμός από τους παρακάτω, Α – Δ, περιέχει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη μιας οικονομικά βιώσιμης βιομηχανικής μονάδας;

- A. I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII
- B. I, II, IV, V, VII, VIII
- Γ. I, II, IV, V, VI, VII, VIII
- Δ. I, II, III, IV, V, VII, VIII.

Ερώτηση 9 (Μονάδες 4)

Ο εκπαιδευτικός, στο πλαίσιο της ενότητας «Οικονομική Γεωγραφία», στη Β΄ Γυμνασίου, κατά τη διάρκεια ανάλυσης της εξέλιξης του ποσοστού γεωργών στην Κύπρο, σε σχέση με τις αντίστοιχες εξαγωγές γεωργικών προϊόντων, κάνει, με βάση το παρακάτω Σχήμα 2 και τον πιο κάτω Πίνακα 4 την εξής παρατήρηση:

«Ενώ το ποσοστό των γεωργών, που απασχολούνται στην Κύπρο, από το 2009 μέχρι το 2010, μειώθηκε, οι εξαγωγές κατά το ίδιο χρονικό διάστημα αυξήθηκαν.»

Πίνακας 4

Χώρες προορισμού	2005 - %	2006 - %	2007 - %	2008 - %	2009 - %	2010 - %
Χώρες Ε.Ε.	71,1	80,4	72,6	67,1	79,7	73,2
Άλλες Ευρωπαϊκές χώρες	7,6	12,5	11,6	11,7	11,0	10,9
Αραβικές χώρες	2,0	2,4	1,2	2,3	7,5	13,4
Άλλες χώρες	19,4	4,8	14,5	18,9	1,8	2,5
Σύνολο σε χιλιάδες ευρώ	110 681	95 999	120 892	116 649	82 679	86 212

Ακολούθως ζήτησε από τους/τις μαθητές/τριες του τμήματος να μελετήσουν τα δεδομένα στην Ομάδα τους και να αιτιολογήσουν την πιο πάνω παρατήρηση.

Ποια από τις παρακάτω τέσσερις (4) Ομάδες των μαθητών, Α – Δ, έδωσε λανθασμένη απάντηση.

- A. Πιθανή μείωση της ζήτησης στην εσωτερική αγορά
- B. Πιθανή στροφή των γεωργών στην εντατική γεωργία
- Γ. Πιθανή επικράτηση ευνοϊκότερων καιρικών συνθηκών
- Δ. Πιθανή στροφή σε συγκεκριμένες καλλιέργειες υψηλής ζήτησης.

Ερώτηση 10 (Μονάδες 4)

Η εκπαιδευτικός, στην υποενότητα «Αλληλεπίδραση ανθρώπου με το περιβάλλον», στην Α΄ Γυμνασίου, προσπαθώντας να δημιουργήσει σχέδιο μαθήματος για το επόμενο μάθημα έχει επιλέξει να προβάλει στους/στις μαθητές/τριες της το πιο κάτω κείμενο:

«Το 657 π.Χ. ο Βύζας ως επικεφαλής μιας αποικιακής επιχείρησης που είχε οργανώσει η πόλη των Μεγάρων, οδήγησε τους Μεγαρείς αποίκους στην περιοχή του Βοσπόρου. Εκεί οι Μεγαρείς ίδρυσαν μια νέα πόλη, στην οποία έδωσαν το όνομα του ιδρυτή της, το Βυζάντιο. Σύμφωνα με τον Στράβωνα [64π.Χ.-23 μ.Χ.] οι Μεγαρείς έφτασαν εκεί υπακούοντας σ' ένα χρησμό, που είχαν λάβει από το μαντείο των Δελφών. Ο χρησμός αυτός αποκαλούσε "τυφλούς" τους συμπολίτες τους, που λίγα χρόνια πριν, το 685π.Χ., είχαν ιδρύσει στην ασιατική ακτή του Βοσπόρου τη Χαλκηδόνα. Πράγματι, κατά μίαν έννοια ήταν "τυφλοί", καθώς δεν είχαν αντιληφθεί ότι η περιοχή, που βρισκόταν ακριβώς απέναντι από το σημείο, που οι ίδιοι είχαν αποικήσει ήταν ιδανικότερη για τη διεξαγωγή του εμπορίου και την αλιεία.»

Ποιον από τους παρακάτω στόχους μπορεί να επιτύχει η εκπαιδευτικός με τη βοήθεια του πιο πάνω κειμένου;

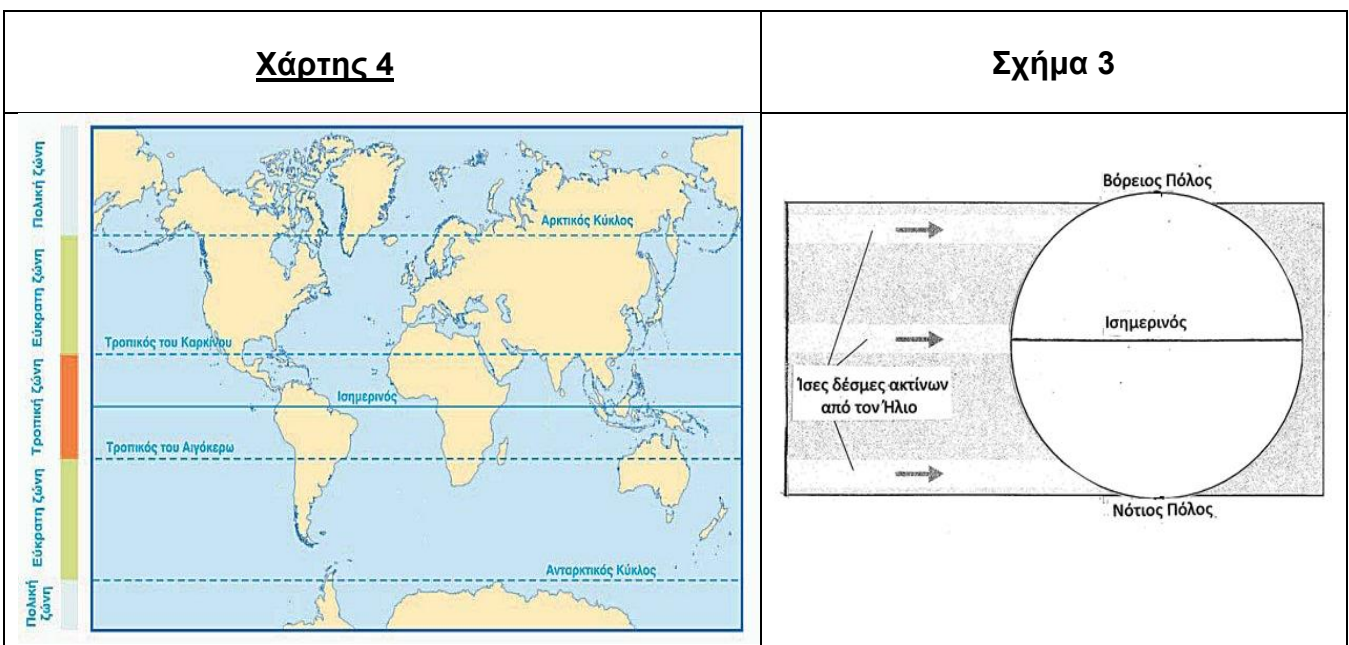
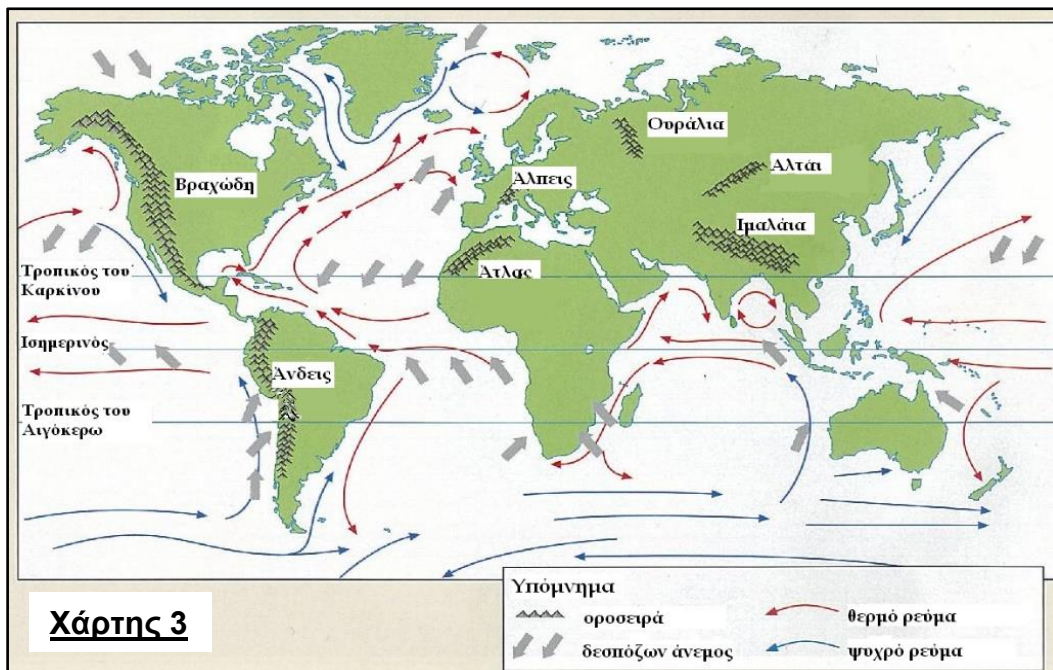
- A. Οι μαθητές να είναι σε θέση να αντιληφθούν τη σημασία των στενών του Βοσπόρου στην ανάπτυξη της Ασίας
- B. Οι μαθητές να είναι σε θέση να αντιληφθούν ότι η τοποθεσία δεν αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα για την ανάπτυξη μιας περιοχής
- Γ. Οι μαθητές να είναι σε θέση να κατανοούν τους λόγους για τους οποίους επιλέγεται η περιοχή για την εγκατάσταση (Site) και ανάπτυξη (Situation) ενός οικισμού
- Δ. Οι μαθητές να είναι σε θέση να εξηγούν γιατί επέλεξαν οι Χαλκηδόνιοι να ιδρύσουν τη Χαλκηδόνα στην Ευρωπαϊκή ακτή του Βοσπόρου.

**ΤΕΛΟΣ ΜΕΡΟΥΣ Α΄
ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΟ ΜΕΡΟΣ Β΄**

**ΜΕΡΟΣ Β΄: Αποτελείται από 10 ερωτήσεις.
 Να απαντήσετε και τις 10 ερωτήσεις.
 Η κάθε ερώτηση βαθμολογείται με 6 μονάδες.**

Ερώτηση 11 (Μονάδες 6)

11.1 Στο πλαίσιο της διδασκαλίας της υποενότητας «Παράγοντες που επηρεάζουν το κλίμα», στην Α΄ Γυμνασίου, ο εκπαιδευτικός έχει ως στόχο οι μαθητές/τριές του να κατανοήσουν πώς το γεωγραφικό πλάτος καθορίζει το κλίμα μιας περιοχής.
 Έχει στη διάθεσή του τους παρακάτω Χάρτες 3 και 4 καθώς και το πιο κάτω Σχήμα 3.

11.1.1 Ποιο από τα παραπάνω (Χάρτες 3 και 4 & Σχήμα 3) θεωρείτε καταλληλότερο, να χρησιμοποιήσει ο εκπαιδευτικός, ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν τον λόγο για τον οποίο η θερμοκρασία αλλάζει σε συνάρτηση με το γεωγραφικό πλάτος;

(μονάδα 1)

11.1.2 Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας στο πιο πάνω υποερώτημα 11.1.

(μονάδες 3)

11.1.3 Να αναφέρετε έναν (1) λόγο για τον οποίο αποκλείσατε κάθε μια από τις άλλες δύο (2) επιλογές που είχατε στη διάθεσή σας.

(μονάδες 2)

Ερώτηση 12 (Μονάδες 6)

12.1 Η εκπαιδευτικός στο πλαίσιο της ενότητας «Αειφόρος Ανάπτυξη – η “άλλη” ανάπτυξη», στη Β΄ Γυμνασίου, αναθέτει στους/στις μαθητές/τριες την πιο κάτω άσκηση:

«Να ταξινομήσετε τους παρακάτω φυσικούς πόρους:

- κοιτάσματα χαλκού,
- γλυκό νερό,
- άγρια ζωή,
- φυσικό αέριο,
- ξυλεία,
- άνεμος,
- ουράνιο-πλουτώνιο,
- αποθέματα άνθρακα,

σε ανανεώσιμους και μη ανανεώσιμους φυσικούς πόρους.»

Ένας μαθητής ταξινομεί τους πιο πάνω φυσικούς πόρους δημιουργώντας τον παρακάτω Πίνακα 5.

Πίνακας 5	
ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΟΙ	ΜΗ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΟΙ
άγρια ζωή	κοιτάσματα χαλκού
άνεμος	αποθέματα άνθρακα
γλυκό νερό	ουράνιο-πλουτώνιο
ξυλεία	φυσικό αέριο

12.1.1 Η εκπαιδευτικός θεωρεί, σύμφωνα με κάποιες νέες προσεγγίσεις, ότι παρόλο που η πιο πάνω ταξινόμηση του μαθητή μπορεί να θεωρηθεί ορθή, ο χαρακτηρισμός κάποιων συγκεκριμένων φυσικών πόρων, ως ανανεώσιμων ή μη ανανεώσιμων, θεωρείται διφορούμενος.

Να αναφέρετε τέσσερις (4) φυσικούς πόρους, από τον Πίνακα 5, των οποίων ο χαρακτηρισμός ως ανανεώσιμων ή μη μπορεί να θεωρηθεί διφορούμενος και να δικαιολογήσετε γιατί.

(μέχρι 150 λέξεις)

(μονάδες 4)

12.1.2 Ποιον από τους παρακάτω στόχους, Α – Δ, επιδιώκει να επιτύχει ο εκπαιδευτικός;

Οι μαθητές να είναι σε θέση:

- A. Να συγκρίνουν και να αντιπαραθέτουν τα υπέρ και τα κατά από τη χρήση ενός ανανεώσιμου και ενός μη ανανεώσιμου φυσικού πόρου
- B. Να αναπτύξουν στάσεις εξοικονόμησης και προστασίας των φυσικών πόρων
- Γ. Να ταξινομήσουν τους φυσικούς πόρους σε πρώτες ύλες, πηγές ενέργειας και ορυκτά καύσιμα
- Δ. Να ταξινομήσουν τους φυσικούς πόρους ανάλογα με τον χρόνο που απαιτείται για την ανανέωσή τους.

(μονάδες 2)

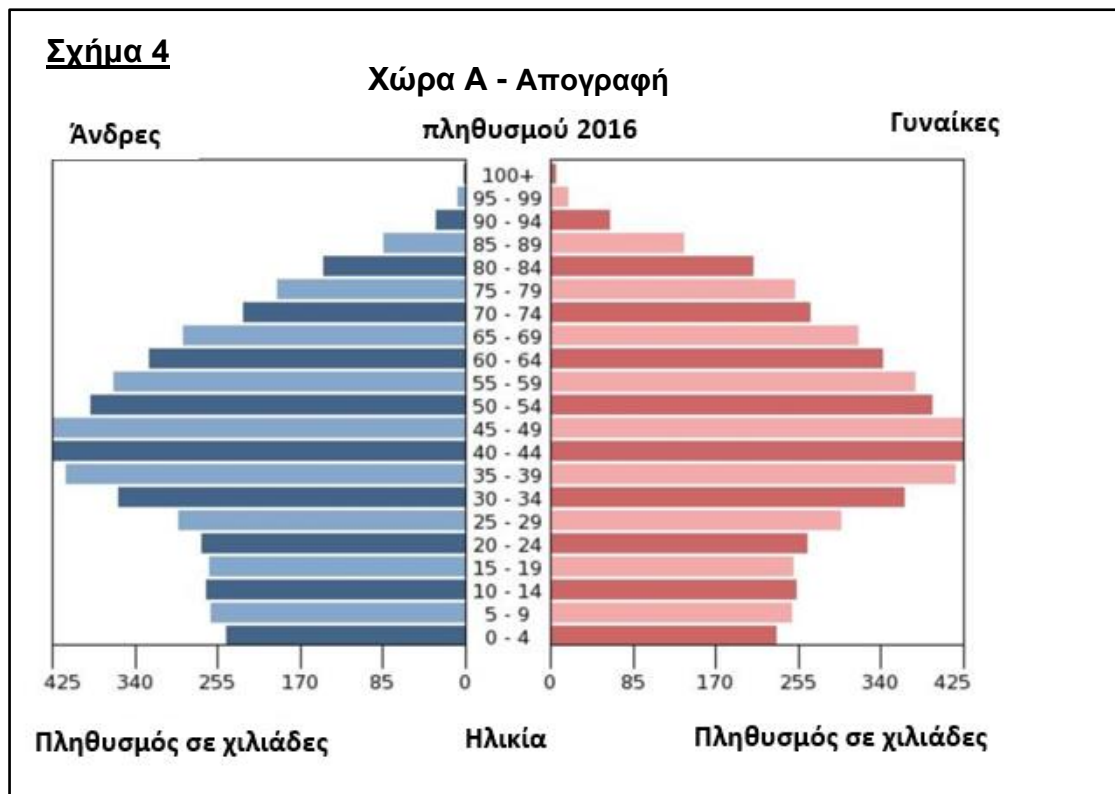
Ερώτηση 13 (Μονάδες 6)

13.1 Στην υποενότητα «Πληθυσμιακή έκρηξη: Η Ινδία στο μικροσκόπιο», στην Α΄ Γυμνασίου, ο εκπαιδευτικός εξηγεί στους/στις μαθητές/τριες ότι η Ινδία είναι πυκνοκατοικημένη χώρα.

13.1.1 Ποια δεδομένα θα πρέπει να δώσει για την Ινδία ο εκπαιδευτικός ώστε οι μαθητές/τριες να μπορούν να υπολογίσουν την πυκνότητα πληθυσμού της συγκεκριμένης χώρας;

(μονάδα 1)

13.2 Ο εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές την πιο κάτω ηλικιακή πυραμίδα (Σχήμα 4) μιας συγκεκριμένης Χώρας Α.

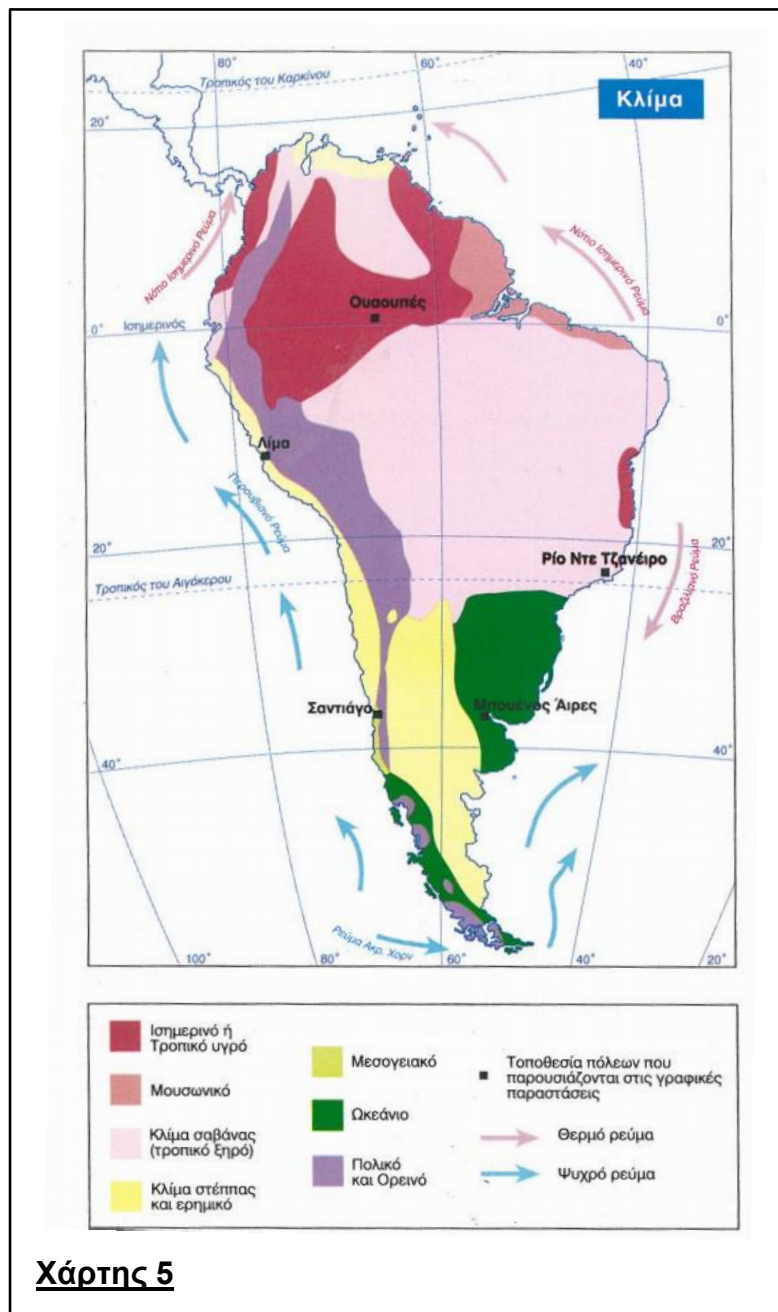

13.2.1 Να εξηγήσετε κατά πόσο η Χώρα Α αντιμετωπίζει δημογραφικό πρόβλημα ή όχι.
(μέχρι 50 λέξεις) (μονάδες 2)

13.2.2 Να αναφέρετε τρεις (3) αλλαγές που πιστεύετε ότι θα επέλθουν στην πιο πάνω ηλικιακή πυραμίδα της Χώρας Α το 2035, υπό συνθήκες ομαλότητας, αν το 2017 η χώρα δέχτηκε αυξημένη ροή οικονομικών μεταναστών. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
(μέχρι 100 λέξεις) (μονάδες 3)

Ερώτηση 14 (Μονάδες 6)

14.1 Σας δίνεται ο παρακάτω θεματικός Χάρτης 5 της Νότιας Αμερικής.

14.1.1 Να επιλέξετε, από τις επιλογές Α – Δ, την ενότητα του αναλυτικού προγράμματος της Γεωγραφίας Γυμνασίου στην οποία θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ο Χάρτης 5.

- A. Ο κόσμος και η αειφόρος ανάπτυξη
- B. Πλανήτη Γη - Το σπίτι μας
- Γ. Φυσικοί πόροι του πλανήτη και αειφόρος ανάπτυξη
- Δ. Οικονομική Γεωγραφία.

(μονάδα 1)

14.1.2 Να εξηγήσετε, κάνοντας αναφορά στον Χάρτη 5, πώς ο κάθε ένας από τους παρακάτω παράγοντες καθορίζει τον τύπο κλίματος σε διαφορετικές περιοχές της Νοτίου Αμερικής:

- α. Θαλάσσια ρεύματα,**
- β. Υψόμετρο**

(μέχρι 100 λέξεις)

(μονάδες 2)

14.1.3 Η εκπαιδευτικός αναθέτει στους μαθητές/τριές της να εκπονήσουν μια δημιουργική εργασία (project) με θέμα μια Μεγαδιάπλαση της Ν. Αμερικής.

Να αναφέρετε έξι σημαντικούς (6) θεματικούς άξονες, για μια Μεγαδιάπλαση, που θα πρέπει να συμπεριλάβουν οι μαθητές/τριες στην εργασία τους.

(μονάδες 3)

Ερώτηση 15 (Μονάδες 6)

15.1 Η εκπαιδευτικός διδάσκει την ενότητα «σφαίρες που καθορίζουν τη ζωή» της Α΄ Γυμνασίου και σκοπός της είναι να περιγράψει την υδρόσφαιρα ως τμήμα του φυσικού περιβάλλοντος όπου κάνει αναφορά στον κύκλο του νερού.

15.1.1 Ποια/ποιες από τις παρακάτω προτάσεις, Α – Δ, είναι ορθή/ές προκειμένου να χρησιμοποιηθεί/ούν από την εκπαιδευτικό για να επεξηγηθεί ο κύκλος του νερού;

- A. Ο κύκλος του νερού είναι το φυσικό σύστημα ανακύκλωσης του νερού στη Γη
- B. Κατά τον υδρολογικό κύκλο, το νερό μπορεί να εμφανίζεται με όλες τις καταστάσεις της ύλης (στερεό, υγρό και αέριο)
- Γ. Το νερό εξαιτίας της ηλιακής ακτινοβολίας εξατμίζεται, κυρίως από τη θάλασσα αλλά και από τις λίμνες, το έδαφος κ.λπ.
- Δ. Το νερό εξατμίζεται από τα φύλλα των φυτών (διαπνοή).

(μονάδες 2)

15.1.2 Να αναφέρετε και να εξηγήσετε τέσσερις (4) ανθρώπινες παρεμβάσεις που επηρεάζουν τον κύκλο του νερού.

(μέχρι 150 λέξεις)

(μονάδες 4)

Ερώτηση 16 (Μονάδες 6)

16.1 Η εκπαιδευτικός, στο πλαίσιο της υποενότητας «*Τομείς παραγωγής*», στη Β΄ Γυμνασίου, προσπαθεί να αναδείξει τις πολλαπλές διαστάσεις της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης.

16.1.1 Να ονομάσετε τους τέσσερις (4) πυλώνες πάνω στους οποίους βασίζεται η βιώσιμη/αιιφόρος ανάπτυξη του τουρισμού.

(μονάδες 2)

16.2 Η εκπαιδευτικός παρουσίασε την παρακάτω Εικόνα 2 στους/στις μαθητές/τριες και έθεσε το πιο κάτω ερώτημα, υπό τη μορφή άσκησης, με μέγιστο βαθμολόγησης τις 5 μονάδες.

“Με βάση ότι βλέπετε στην πιο κάτω εικόνα να εκτιμήσετε κατά πόσο η τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή είναι βιώσιμη/αιιφόρος ή όχι.”

Ένας μαθητής έδωσε την πιο κάτω απάντηση:

“Γενικά η τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή δεν είναι αιιφόρος αφού το πολυόροφο ξενοδοχείο δεν ταιριάζει με το τοπίο και τον χαρακτήρα της περιοχής. Υπάρχει εντατική χρήση της παραλίας και αυτό μπορεί να επηρεάσει χελώνες που πιθανώς χρησιμοποιούν τις παραλίες της περιοχής για ωτοκία αλλά και άλλα θαλάσσια είδη. Επίσης τα παραλιακά εστιατόρια/μπαρ και τα θαλάσσια σπορ της περιοχής προκαλούν οχληρία και μπορεί να επηρεάσουν την πανίδα της περιοχής. Από την άλλη, μεγάλο μέρος της περιοχής έχει διατηρηθεί ως χώρος πρασίνου και αυτό είναι θετικό.”

Στον μαθητή η εκπαιδευτικός αποφάσισε να δώσει 4 μονάδες αφού εντόπισε ως επί το πλείστον ορθές παρατηρήσεις αλλά και ορισμένα λάθη.

16.2.1 Να αναφέρετε τέσσερα (4) ορθά σημεία στην παραπάνω απάντηση.

(μονάδες 2)

16.2.2 Να αναφέρετε ένα (1) λανθασμένο σημείο στην παραπάνω απάντηση του μαθητή και να δικαιολογήσετε την αναφορά σας.

(μονάδες 2)

Ερώτηση 17 (Μονάδες 6)

17.1 Πιο κάτω παρουσιάζεται ο Χάρτης 6 που αποτελεί ένα απόσπασμα Γεωμορφολογικού χάρτη της Ανατολικής Ευρώπης από τον “Παγκόσμιο Άτλαντα Γυμνασίου”.

17.1.1 Να αναφέρετε τέσσερα (4) απαραίτητα στοιχεία που δεν παρουσιάζονται στον Χάρτη 6 ώστε αυτός να καταστεί χαρτογραφικά ορθός.

(μονάδες 2)

17.2 Να υπολογίσετε την πραγματική απόσταση, σε χιλιόμετρα (Km), μεταξύ Μόσχας (Ρωσική Ομοσπονδία) και Κισινάου (Μολδαβία), σε ευθεία γραμμή.

(μονάδα 1)

17.2.1 Να περιγράψετε μία μέθοδο μέτρησης της απόστασης, που θα κάλυπτε ένα αυτοκίνητο το οποίο ταξιδεύει από το Κίεβο (Ουκρανία) στη Μόσχα (Ρωσική Ομοσπονδία).

(50 – 100 λέξεις)

(μονάδες 2)

17.2.2 Να αναφέρετε δύο (2) προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών που απαιτούνται για την επίλυση χαρτογραφικών ασκήσεων κλίμακας.

(μονάδα 1)

Ερώτηση 18 (Μονάδες 6)

18.1 Η εκπαιδευτικός στην ενότητα «Γεωγραφικές συντεταγμένες», της Α΄ Γυμνασίου, προσπαθεί να οργανώσει το επόμενο σχέδιο μαθήματός της και επιλέγει το παρακάτω κείμενο ως αφορμή:

«Στις 8 Δεκεμβρίου 1941 τα ιαπωνικά αεροπλάνα βομβάρδισαν τις αμερικανικές βάσεις στις Φιλιππίνες. Την ίδια μέρα, τα ιαπωνικά αεροπλάνα βομβάρδισαν τις αμερικανικές βάσεις στο Περλ Χάρμπορ (Χαβάη – νησί Οάχου) και έτσι οι Η.Π.Α. οδηγήθηκαν σε πόλεμο με την Ιαπωνία. Γιατί τα ιστορικά βιβλία γράφουν ότι η επίθεση των Ιαπώνων στο Περλ Χάρμπορ έγινε στις 7 Δεκεμβρίου 1941, δηλαδή με μία μέρα διαφορά σε σχέση με την επίθεση στις Φιλιππίνες;»

18.1.1 Να εξηγήσετε πώς η εκπαιδευτικός θα μπορούσε λεκτικά, βάσει της γεωγραφικής θέσης των δύο περιοχών (Φιλιππίνων και Χαβάης), να εξηγήσει στους/στις μαθητές/τριες το φαινομενικό πρόβλημα που παρουσιάζεται με τις αναφερόμενες ημερομηνίες στην παραπάνω παράγραφο.

(μέχρι 50 λέξεις)

(μονάδες 3)

18.1.2 Τι θα πρέπει να αναφέρει η εκπαιδευτικός στους/στις μαθητές/τριές της προκειμένου να ερμηνεύσει το γεγονός ότι στις 06:00 π.μ. (τοπική ώρα) στις Φιλιππίνες είχε μόλις ξημερώσει, ενώ στην Ιαπωνία την ίδια τοπική ώρα (06:00 π.μ.) ήταν ακόμα βράδυ;

(μέχρι 50 λέξεις)

(μονάδες 3)

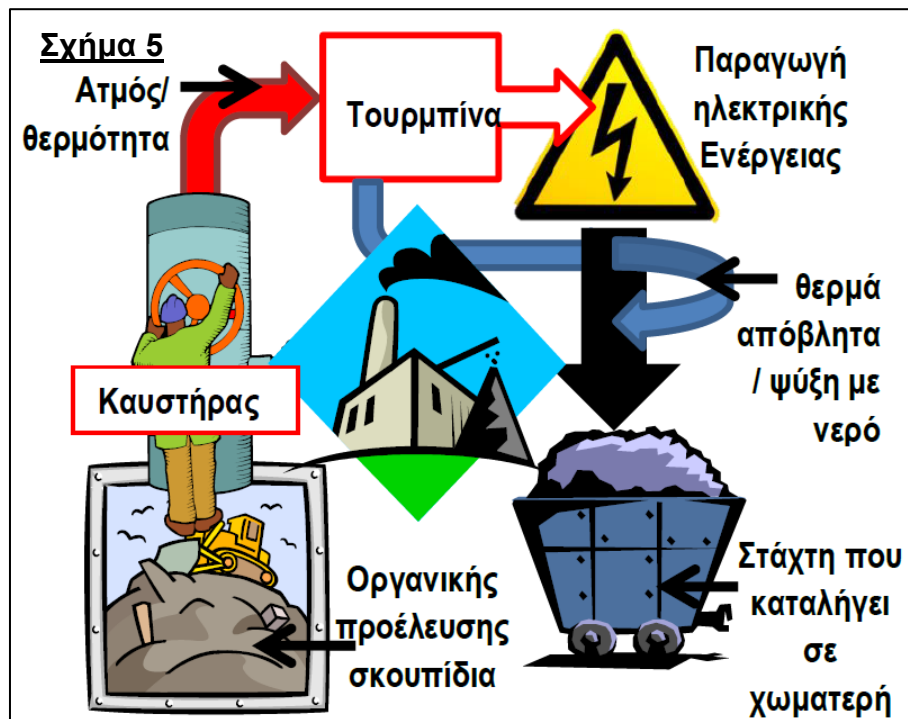
Ερώτηση 19 (Μονάδες 6)

19.1 Μία μαθήτρια διάβασε σε ένα άρθρο εφημερίδας τον εξής τίτλο: «Σουηδία: Κάνουν τόσο καλή ανακύκλωση που τους τελείωσαν τα σκουπίδια και κάνουν... εισαγωγές»!

Στο πλαίσιο της ενότητας «Αειφόρος Ανάπτυξη – η “άλλη” ανάπτυξη» του μαθήματος Γεωγραφίας της Β΄ Γυμνασίου ζήτησε από τον καθηγητή της να εξηγήσει πώς το επιτυγχάνουν αυτό, και ποια τα οφέλη των κατοίκων.

19.1.1 Ο εκπαιδευτικός παρουσίασε το Σχήμα 5 όπου απεικονίζεται η διαδικασία παραγωγής ενέργειας από βιομάζα.

Πώς συνδέεται η εικόνα του Σχήματος 5 με την ερώτηση της μαθήτριας;
(μέχρι 50 λέξεις) (μονάδες 2)

19.1.2 Να αναφέρετε τέσσερις (4) σημαντικές διαδικασίες, στις οποίες θα πρέπει να δώσει έμφαση ο εκπαιδευτικός, για να εξηγήσει μέσω του Σχήματος 5, την παραγωγή ενέργειας από βιομάζα.

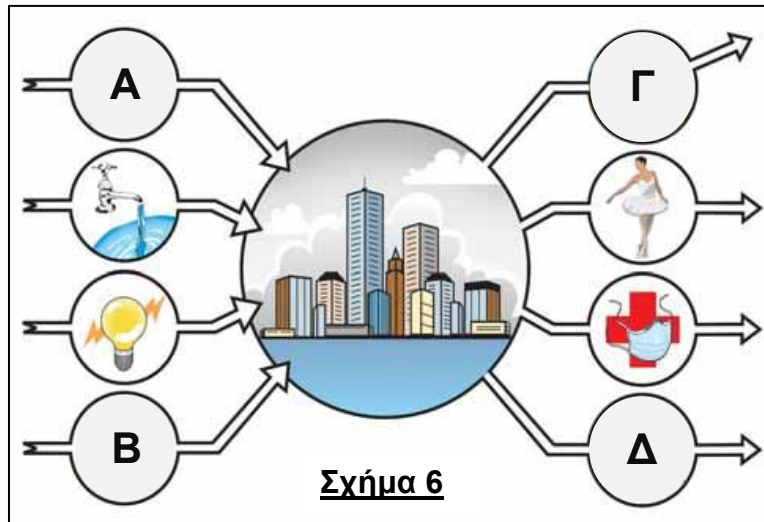
(μονάδες 2)

19.1.3 Να αναφέρετε τέσσερις (4) λόγους για τους οποίους το ποσοστό (%) της ενέργειας που παράγεται από βιομάζα στην Κύπρο είναι πολύ μικρό.

(μονάδες 2)

Ερώτηση 20 (Μονάδες 6)

20.1 Στην υποενότητα «Πληθυσμιακή έκρηξη», στη Α΄ Γυμνασίου, ο εκπαιδευτικός έχει στόχο να παρουσιάσει τα αποτελέσματα της πληθυσμιακής έκρηξης σε μια πόλη της Ινδίας. Ως εισαγωγή στην ενότητα αυτή, παρουσιάζεται η πόλη σαν ένας οργανισμός που αλληλεπιδρά με τον χώρο γύρω απ' αυτόν μέσω εισροών και εκροών (βλ. Σχήμα 6).

20.1.1 Να καταγράψετε δύο κατηγορίες (2) εισροών (Α και Β) και δύο κατηγορίες (2) εκροών (Γ και Δ) σε ένα αστικό περιβάλλον που δεν περιλαμβάνονται στα δεδομένα του Σχήματος 6.

(μονάδες 2)

20.2 Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους μαθητές την παρακάτω Εικόνα 3 που εμφανίζει την κυκλοφοριακή συμφόρηση σε μια πόλη.

20.2.1 Να αναφέρετε τέσσερις (4) εφαρμογές των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (GIS) στην πρόληψη ή/και αντιμετώπιση του προβλήματος της κυκλοφοριακής συμφόρησης.

(μονάδες 4)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ